

MÍSTNÍ AKČNÍ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ II
NA ÚZEMÍ OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ
HRADEC KRÁLOVÉ

CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009124

SWOT-3 analýza prioritních oblastí rozvoje vzdělávání v ORP Hradec Králové

Červen 2020

Schváleno Řídicím výborem dne 11. 6. 2020.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Úvod

Obecně SWOT analýzu řadíme mezi základní metody strategické analýzy díky jejímu integrujícímu charakteru získaných, sjednocených a vyhodnocených poznatků, ze kterých je možné určit strategii dalšího rozvoje projektu, organizace apod. SWOT je zkratka z anglického originálu, kde S = Strengths (Silné stránky), W = Weaknesses (Slabé stránky), O = Opportunities (Příležitosti) a T = Threats (Hrozby). Tato zkratka tedy značí vnitřní silné a slabé stránky organizace a příležitosti a hrozby z vnějšího prostředí organizace. Tato analýza poskytuje podklady pro formulaci rozvojových směrů, aktivit a strategických cílů. Spočívá v rozboru a hodnocení současného stavu organizace (vnitřní prostředí) a současné situace okolí organizace (vnější prostředí).

SWOT analýza byla vytvořena na základě vypracovaných podkladů v analytické části, které byly předloženy pracovním skupinám. Podkladem k tvorbě analýzy byly Popisy potřeb škol z území. Každá zapojená škola v projektu MAP II předala RT MAP vypracovaný Popis potřeb školy, ve kterém zpracovala vyhodnocení vlastního pokroku ve škole v oblastech čtenářská gramotnost, matematická gramotnost, rozvoj potenciálu každého žáka a v oblasti rovné příležitosti ve vzdělávání. Dalším materiálem je Analýza území MAP II ORP Hradec Králové, Analýza pro rovné příležitosti, materiály a dotazníky ČŠI, MŠMT a informace zjištěné vlastním šetřením na území MAP II ORP Hradec Králové.

SWOT analýza je zpracována ve všech prioritních oblastech dle metodiky pro MAP II:

- Rovné příležitosti,
- Čtenářská gramotnost,
- Matematická gramotnost.

V každé pracovní skupině byla vedena diskuze do hloubky problému, tzn., že předmětem nebyla jen identifikace problémů, ale především došlo k identifikaci pravých příčin stávajícího stavu. Cílem popisu příčin bylo najít hlavní důvody, které zapříčinily jeho vznik, dále i to jak může MAP II zabránit jeho možný další výskyt do budoucna. Takto byla vytvořena návrhová analýza. Dále pracovní skupiny analýzu projednaly a vybraly za každou část tři nejpodstatnější oblasti, čímž byla vytvořena aktualizovaná SWOT 3 analýza.

Revizí a aktualizací SWOT analýzy bylo sestaveno východisko pro strategickou část dokumentu MAP II.

SWOT-3 analýza v prioritní oblasti Čtenářská gramotnost

S - silné stránky	W - slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce s knihovnami ve městě i na vesnicích – návštěvy, programy, exkurze • Kvalifikovaný pedagogický sbor a jejich zájem o další vzdělávání • Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná spolupráce s rodinou, slabé domácí vedení ke čtenářství • Školy nekomunikují a nepředávají si zkušenosti • Nezáměr žáků o čtení (především chlapců)
O - příležitosti	T - hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora zájmu o čtenářství (projekty, besídky, soutěže, tvorba časopisu, dramatizace, vznik čtecích koutků, klubů, prostor pro čtení, atd.) • Setkávání pedagogů ČJ, sdílení zkušeností • Navyšování řečových aktivit pro děti/žáky 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezáměr rodičů o akce podporující čtenářskou gramotnost, nedostatečné domácí vedení ke čtenářství • Negativní vliv digitálních technologií, odvrácení pozornosti od čtení • Nárůst žáků s poruchami učení a narušeným řečovým vývojem

Čtenářská gramotnost je důležitá ve všech oblastech vzdělávání a je nezbytná pro všechny vyučovací předměty. Silnou stránkou je tedy uvědomění si tohoto faktu pedagogy a jejich další vzdělávání, objevování nových a modernějších způsobů výuky. Toto se dotýká i práce s dětmi, které potřebují speciální přístup. Velmi motivační je pro děti navštěvování čtenářských kroužků či klubů přímo na školách. Pro nejmenší jsou vhodné čtenářské dílny, ve kterých se praktikují metody kritického myšlení, které je více než nutné u dětí a žáků začít podporovat a využívat. Na vysoké úrovni je spolupráce škol a místních knihoven, dále i dostupnost a vybavení velkých městských knihoven. Slabinou jsou školní knihovny, které obsahují většinou zastaralé tituly a na jejich obnovu nejsou finance ani personální zajištění. Knihovny s odbornými publikacemi pro pedagogy nebo rodiče nalezneme pouze ojediněle. Příčinou je nedostatek financí, nezáměr nebo slabá podpora vedení školy. Velmi znát je také nezáměr ze strany rodičů o čtenářství. Důvodem je často vlastní zkušenost

rodičů z dětských let a předávání tohoto zážitku na další generaci. Dalším faktorem je přetíženost rodičů a přenechávání zodpovědnosti na školu. Velký prostor pro zlepšení je podle škol spatřován v práci s nadanými žáky. Problémem je vyčerpání pedagoga, nedostatečné množství a nesnadná dostupnost vhodných materiálů, nezáměr žáka nebo jeho nevládnutí samostatné práce. Aktuálně se zvyšuje nezáměr o čtení a navyšování zájmu o digitální technologie. To se odráží v mluveném projevu dětí, zvyšujícím se nárůstu vad řeči a malou slovní zásobou. Děti potřebují navštěvovat logopeda, za kterým musí dojíždět často i desítky kilometrů a náprava vyžaduje pravidelný trénink, který v rodinách často nevládají. Naopak je třeba i využít tohoto zájmu o digitální technologie a zapojovat techniku co nejvíce do běžné výuky. Ze škol je velká poptávka po vzájemném setkávání učitelů stejných aprobací pro sdílení praxe a načerpání nových poznatků či metod práce, protože se jedná o efektivní a praxí ověřenou formu vzdělávání.

SWOT-3 analýza v prioritní oblasti Matematická gramotnost

S - silné stránky	W - slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Možnosti nad rámec výuky: dostupné matematické kluby, kroužky, doučování, projekty, soutěže, projektové dny, příprava na přijímací zkoušky, přípravné kurzy • Moderní vybavení škol • Sdílení praxe pedagogů k matematické gramotnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná práce s nadanými žáky • Nesystematická výuka finanční gramotnosti • Nedostatečné prostory škol – chybí matematické učebny, místa pro půlené hodiny
O - příležitosti	T - hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Využívání nových a moderních metod práce, alternativní směry a způsoby výuky • Propojování matematiky a praktického života – motivovanost žáků • Individuální přístup k žákům s potřebou podpůrných opatření 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezáměr vyučujících o nové metody práce, zastaralá forma vyučování, dril • Negativní přístup žáků k matematice • Nezáměr o vzdělávání pedagogů, setkávání se s odborníky

Individuální přístup je základním prvkem v oblasti rozvoje matematické gramotnosti. V současné chvíli se školám a školkám z našeho území daří pracovat spíše s žáky, kteří potřebují podpůrná opatření. V práci s žáky nadanými hledají cestu a je zde ještě mnoho prostoru pro zlepšení. Důvodem je např. nedostatek času a málo zkušeností pedagogů nebo nezáměr žáka více pracovat. Samozřejmě velmi pomáhá menší počet žáků ve skupině. Důležité je propojení matematiky a reálného života dětí/žáků, čímž je podporována smysluplnost a motivace k činnostem. Dobrým prvkem jsou matematické kroužky, kluby a doučování. Mnoho žáků se zapojuje s chutí do matematických soutěží nebo projektů. Školy se shodují v efektivitě zapojování nových metod výuky, moderních pomůcek, podpoře finanční gramotnosti. Pedagogové se dále vzdělávají a rádi spolupracují s vhodnými organizacemi v okolí, rádi se setkávají a vyměňují si získané informace. Dobře funguje i spolupráce mezi aktéry ve vzdělávání. K dalšímu posunu školy je potřeba nejčastěji modernější vybavení, technika a pomůcky, na které chybí pravidelné financování. Potřebný je rozvoj logického myšlení u dětí / žáků, který má vliv také na motivovanost žáků. Důvodem nezájmu o matematiku je často strach žáků z neúspěchu, důraz kladený na rychlost počítání, špatná práce s chybou v hodinách, přetrvávání drilových aktivit nebo nezajímavost a nepropojenost látky s běžným životem. Příčinou nezájmu žáků je i podcenění nebo přecenění jejich schopností a dovedností v tomto oboru. Je třeba více zapojovat odborníky do výuky a objevovat zajímavé pojetí výuky matematiky. Pedagogy je třeba motivovat formou kvalitních kurzů a seminářů, sdílením zkušeností nebo nabídkou odborné literatury. Důvodem nezájmu rodičů je neporozumění látce nebo vlastní špatná zkušenost ze školních let.

SWOT-3 analýza v prioritní oblasti Rovné příležitosti

S - silné stránky	W - slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Zaměření na úspěch každého žáka, individuální přístup • Sdílení praxe v rámci školy, v rámci území • Etická výchova, třídnické hodiny, činnosti pro kolektiv mimo vyučování 	<ul style="list-style-type: none"> • Chybějící logopedická péče, asistent v hodině • Přeplněnost poradenských zařízení – dlouhé čekání, věkové omezení • Nepřipravenost absolventů vysokých škol
O - příležitosti	T - hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Vzájemná spolupráce aktérů ve vzdělávání • Využívání nových metod a trendů vzdělávání • Etický kodex, dobré klima školy 	<ul style="list-style-type: none"> • Narůstající počet žáků s poruchami učení a výchovnými problémy • Nízká spolupráce rodičů se školou při řešení problémů • Vliv moderních technologií (nedostupnost techniky, zneužívání, neschopnost je využívat)

Školy velice často při zjišťování potřeb upozorňují na efektivní a fungující spolupráci s poradenskými centry z území. Většina škol spolupracuje např. s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálním pedagogickým centrem, orgánem sociálně-právní ochrany dětí a státními neziskovými organizacemi. Ve školách je zřízena pozice speciálního pracovníka, který zajišťuje odborný přístup k dětem/ žákům (speciální pedagog, školní psycholog, metodik prevence...), ovšem ve velkém množství škol na odborníky nemají finance. Speciální školy z našeho území zaměstnávají především pedagogy s odborným vzděláním a nabízejí tak podporu na vysoké úrovni (speciální pedagogové, logopedi, fyzioterapeuti, spolupráce s pediatry a psychology, ...). Velký důraz je téměř všemi školami kladen na individuální přístup k dětem/ žákům, aby úspěchu dosáhl každý žák a podle specifčnosti jejich osobnosti, akceptující např. věkové zvláštnosti, schopnosti, vědomosti, dovednosti, charakterové a temperamentové zvláštnosti, zkušenosti a stávající životní situace. Množství takových žáků ovšem

stále stoupá a stoupá i počet žáků s poruchami chování. Prostor pro zlepšení je v oblasti práce s nadanými dětmi a cizinci, práce s dětmi s logopedickou vadou, prevence ve škole například ohledně životního stylu a sociálních jevů. Snahou škol je učit tak, aby žáci obstáli v reálném životě. V území jsou často využívány nové metody vzdělávání (Metoda dobrého začátku, Metoda začít spolu, alternativní prvky řazené do výuky) a velmi oblíbená je také projektová výuka. Příčinou nedostatku času a sil pedagogů je jejich často doslova zavalení administrativou a neustálé sledování změn v legislativě. Většina školských organizací na území ORP Hradec Králové má vypracované vize školy a strategické plány. Vznikají a rekonstruují se nové budovy a prostory vhodné jako bezpečné zázemí pro tvorbu a vzdělávání. Výrazných úspěchů na území bylo dosaženo i činností uměleckých škol (např. ve vizuální tvorbě, hudbě, tanci...). Díky zapojení do projektu MŠMT Šablony I a II získaly školy potřebné vybavení, pomůcky a zajistily další personál, ovšem je nutné dále se vzdělávat a systematicky pracovat. Nadále nedostačující jsou finance na moderní pomůcky i na personální obsazení. Je dobré využít otevřenosti učitelů a podpořit je ve sdílení praxe, které povedou ke spolupráci mezi školami různých zřizovatelů. Spolupráce s rodiči je mnohdy problematičtější a nejednotná, rodiče a škola nemají stejný postoj. Zde hraje roli přístup široké společnosti ke vzdělávání a pohled na učitelské řemeslo.

Závěr

Z pohledu škol je velmi kladně hodnocena realizace projektu MAP II v území. Prostřednictvím aktivit spolupráce, které vznikají za podpory projektu, dochází k eliminaci některých slabých stránek a využívání příležitostí k rozvoji vzdělávání. Na základě zpracovaných SWOT 3 analýz je provedena revize priorit pro MAP II ORP Hradec Králové.

Klíčovým bodem celého tohoto postupu je aktualizace priorit a cílů, propojení s aktivitami v Strategickém rámci MAP II a následně s konkrétními aktivitami v ročních akčních plánech.